

Miljøverndepartementet
Boks 8013 Dep
0030 Oslo

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Dato: 01.12.2005
Vår ref.: 2005/409 440
Deres ref.: 200502418
Saksbehandler: Erik Syvertsen, telefon: 22573653

19. konsesjonsrunde

SFTs vurdering av de utlyste blokkene

Den helhetlige forvaltningsplanen for Lofoten-Barentshavet vil være nødvendig grunnlag for SFTs vurderinger. De mest kystnære blokkene bør ikke tildeles nå, fordi dagens beredskap ikke kan sikre tilstrekkelig risikoreduksjon.

I juni 2005 ble det i 19. konsesjonsrunde utlyst 64 blokker i Norskehavet og Barentshavet. Utlysningen omfatter blokker fra dypt vann til områder nær land. En betydelig del av blokkene ligger i, eller kan ved boring og drift påvirke, området Lofoten-Barentshavet som det nå utarbeides en helhetlig forvaltningsplan for. Denne planen skal legges frem for Stortinget i vårsesjonen 2006. Forvaltningsplanen for Lofoten-Barentshavet skal blant annet etablere forvaltningsmål og miljøkvalitetsmål og gi "kjøreregler" for ny aktivitet i området som sikrer at sårbare miljøressurser ikke skades av næringsvirksomhet.

Nedenfor gir vi en generell vurdering basert på beliggenhet. Deretter grupperes blokkene etter sårbarhet i en tabell.

Blokker på dypt vann

Boring på dypt vann skaper spesielle utfordringer ved fare- og ulykkessituasjoner fordi petroleumsstrømmen i enkelte situasjoner vil kunne blandes inn i vannmassene eller innlagres i sprangsjikt på en helt annen måte enn på grunt vann. For disse blokkene må det tas spesielle hensyn til at det kan oppstå skader på plankton, fiskeegg og -larver ved en utblåsning. Det bør derfor stilles krav om at det ikke planlegges boring (leteboring og produksjonsboring) i oljeførende lag i kjente gyte- og yngelperioder, eller når større mengder sjøfugl er samlet i det aktuelle området.

Blokker i eller nær kyststrømmen

Kyststrømmen går fra Skagerrak og opp langs hele norskekysten til Barentshavet. Utstrekningen i bredde og dybde varierer i løpet av året og mellom år. Kyststrømmen er mer forurenset enn vannet i de åpne havområdene utenfor, og har med seg forurensning fra hele Atlanterhavskysten av Europa og fra Østersjøen. Dette dreier seg om alle typer forurensning, inkludert olje og radioaktive forbindelser. Disse forurensningene vil i betydelig grad avsettes i kystområdene eller tas opp i organismer. Et eksempel er technetium fra Sellafield som vi nå finner i tang og bunnorganismer langs hele kysten. Enkelte områder langs kysten er i tillegg sterkt forurenset av lokale utslipp (PAH, tungmetaller) og skipstrafikk (olje, organotinn).

Et annet moment med blokker nær land er at ved en utbygging vil luftutslippene kunne bidra til forurensning i utsatte områder. For de mest kystnære blokkene bør det derfor stilles krav om bruk av elektrisitet fra land eller andre tiltak som kan fjerne eller redusere forurensningsfaren dersom de tildeles.

Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet opprettet i september 2003 en arbeidsgruppe som skulle se på petroleumsaktivitet i kystnære områder. Denne gruppen kom ikke frem til et omforent "akseptert risikonivå" med dertil hørende akseptkriterier, blant annet på grunn av liten tid. Gruppen konkluderte imidlertid med at miljøutfordringene i forbindelse med petroleumsvirksomhet i de kystnære områdene er større enn for virksomheten lenger ute. Utfordringene er spesielt knyttet til at aktiviteten vil foregå i eller nær den norske kyststrømmen hvor det finnes sentrale gyteområder for flere av Norges viktigste kommersielle fiskebestander. Kyststrømmen i seg selv er den dominerende transportåren for gyteproduktene. Videre er avstanden til miljøfølsomme områder ved og på kysten kort. Muligheten for påvirkning fra eventuelle utslipp blir tilsvarende stor, mens tidsvinduene for avbøtende tiltak kan bli svært begrenset.

Direktoratet for naturforvaltning, Fiskeridirektoratet og SFT anbefalte i arbeidsgruppens rapport at petroleumsaktivitet i kystnære områder ikke tillates. Dette ble begrunnet med dagens kunnskapsnivå om sårbare ressurser og konflikt med fiskeriinteressene.

På grunn av kort drivtid til miljøfølsomme områder/ressurser vil blokker nær land stille særlig store krav til beredskap. Eventuelle akutte utslipp av olje vil kreve rask responstid og effektive beredskapstiltak. Bruk av dispergeringsmidler for å bekjempe forurensningen kan bli aktuelt for å hindre at større strandområder blir forurenset og for å redusere skadepotensialet for sårbar sjøfugl. Kunnskapene om effektene av dispergert olje i kystnære farvann er imidlertid mangelfull. Likeledes mangler det operativ erfaring knyttet til denne typen tiltak. Beredskapen kan per i dag ikke ivareta tilstrekkelig risikoreduksjon for kystnære blokker.

Siden kystområdene er spesielt sårbare for forurensning (særlig bunnorganismene) bør det ikke tilføres ytterligere forurensning til kyststrømmen. Ved eventuell tildeling av blokker i disse områdene bør det derfor stilles krav om fysisk nullutslipp til sjø fra boring og produksjon som for Lofoten-Barentshavet.

Ved oppstart av petroleumsvirksomhet i områder nær land, er det et særlig behov for oppdatert og relativt detaljert kunnskap om naturmiljøet i influensområdene langs kysten. Dette er et nødvendig grunnlag for å kunne planlegge og sette rammer for både undersøkelser, drift, beredskap og miljøovervåking.

Blokker i områder med korallrev

Det oppdages stadig flere korallrev langs kysten. Korallene er særlig knyttet til strømrike områder som Eggakanten og fjellformasjoner andre steder på sokkelen. Korallrevene er økologisk meget viktige, og kan i artsrikdom sammenliknes med regnskogene. De er svært viktige oppvekst- og beiteområder for mange fiskeslag. Havforskningsinstituttet har anslått at mer enn halvparten av alle korallrev utenfor kysten er ødelagt eller betydelig skadet av bunntråling og ankring. I forbindelse med petroleumsvirksomhet kan de skades av ankring, anleggsvirksomhet på sjøbunnen, rørlegging og nedslamming. Det bør derfor stilles krav om bunnkartlegging før det planlegges utbygging og drift av petroleumssinnretninger i områder hvor det er/kan være koraller, og innretningene må plasseres slik at de ikke skader korallrev verken fysisk eller ved nedslamming. Det siste vil særlig gjelde utslipp av boreslam, samt sandspyling og steindumping ved rørlegging.

Blokker i området Lofoten-Barentshavet

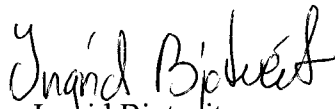
Det pågående arbeidet med å etablere en forvaltningsplan for området skal sikre at sårbare ressurser ikke skades og gi "kjøreregler" for næringsaktivitet som reduserer eventuell konflikt. Som en del av arbeidet med planen er delområder som er særlig sårbare og områder hvor det er konflikt mellom forskjellige interesser identifisert. Dette vil danne et vesentlig grunnlag for forvaltningsplanen. Det skal videre utarbeides miljøkvalitetsmål og forvaltningsmål for havområdet, i tillegg til at det er identifisert kunnskapshull som er av vesentlig betydning for å kunne vurdere konsekvensene av aktivitet i området. SFTs vurderinger av blokkene i området vil derfor være avhengig av grunnlaget som vil bli fremlagt i forvaltningsplanen.

I arbeidet med kunnskapsgrunnlaget for forvaltningsplanen er Lofoten-Tromsøflaket identifisert som det aller mest sårbare området, både med hensyn til naturressurser og kommersielle fiskebestander. Dette området omfatter hele eller deler av petroleumsprovensene Nordland VI, Nordland VII, Troms II og Troms III. I tillegg er det viktig å unngå aktiviteter som kan påvirke det sårbare området utenfra, særlig ved akuttuhell. Dette gjelder spesielt aktiviteter i de nordlige delene av Nordland III og Nordland V. I en rapport fra en arbeidsgruppe som vurderte sameksistens mellom fiskerinæringen og oljevirksomheten (OED, juli 2003) konkluderte også Norges fiskarlag, Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet med at de ikke ønsker at det skal åpnes for petroleumsvirksomhet i de kystnære delene av Nordland VI, VII og Troms II.

SFTs vurderinger og tilrådinger fremgår av tabellen nedenfor.

Med hilsen

Håvard Holm
SFT-direktør

Ingrid Bjotvåg
direktør for næringslivsavdelingen

Kopi til: Direktoratet for naturforvaltning